

Историја

Спорт који ми знамо као рагби лига (*Rugby league football*) или како се најчешће у Србији зове, рагби 13 настао је 29. Августа 1895. године у Енглеској. Тога дана у хотелу Џорџ (*George Hotel*) у Хадерсфилду (*Huddersfield*) одржана је

оснивачка скупштина Северног савеза (*'Northern Union'*) коју су организовали клубови са севера Енглеске који су изашли из чланства Рагби савеза Енглеске (RFU).

Рагби 13 је спортска игра која се игра на травнатом терену правоугаоног облика, у коме учествују две екипе од по 13 играча. Циљ игре је да се ношењем лопте, додавањем, уназад, полагањем и шутирањем постигне што више поена. Неспорна је чињеница да је рагби 13 настао од рагбија. Камен спотицања у почетку су били строги аматерски принципи који су владали у рагбију (рагби 15). На самом почетку, рагби је био “аристократски” спорт који се углавном играо на колеџима, међу младима из добростојећих друштвених слојева. Све већа популарност доводи до ширења и на север Енглеске, пре свега на индустријске регије Јокшир и Ланкашир, где почиње да га игра све већи број радника.

1890. просечна плата радника или рудара била је 26 шилинга, (отприлике око 1 фунте стерлинга) за пет и по (шест) радних дана у недељи од 12 сати. Учествовање у игри за многе је неминовно значило губитак дела зараде и финансијске тешкоће. То се нарочито односило на претежно припаднике радничке класе, која је углавном долазила са севера Енглеске. С друге стране, играчи који су долазили са југа из колеџа и јавних

(приватних) школа нису имали тај проблем. У то време то је значило да су комотно могли да издрже трошкове играња. Како би спречили осипање играчког кадра, клубови са севера Енглеске, почели су тајно да дају новац играчима за губитак зараде, услед играња рагбија.

Овај проблем је ескалирао 1893. године, када група клубова са севера (из покрајина Јокшир и Ланкашир) поставља захтев на скупштини РФУ-а (Енглеском рагби савезу) и тражи да се легализује давање новца играчима због изгубљене зараде. Предлог је након гласања одбијен, 282 гласова против и 136 за. Ова одлука довела је до тога да две године касније, 22 клуба са севера формирају свој савез (*Northern Rugby Football Union*), а затим и своју лигу.

У почетку су правила била иста у оба савеза. Прве промене уведене су 1897. године, када је савез бројао 80 клубова. Смањена је вредност гола на 2 поена, и аут је замењен шутом. Све у циљу модернизовања игре, како би постала динамичнија, атрактивнија и лепша за око посматрача, јер је више гледалаца значило и веће приходе за клубове и играче.

Кључна година у развоју рагбија 13 била је 1905., када је рагби 15 репрезентација Новог Зеланда била на турнеји по Великој Британији. Играчи са Новог Зеланда тада су по први пут видели нову игру. Она је освојила њихова срца и по повратку, на Нови Зеланд почињу да је тренирају, а убрзо се рагби 13 грозница проширила и на суседну Аустралију.

Свакако, једна од важних година у историји рагби лиге је 1922. када *Northern Rugby Football Union (NRFU)* мења име у Рагби фудбал лиг. (*Rugby Football League—RFL*). Било је то прво појављивање назива Лига, у имену што је јасно требало да асоцира на професионални систем такмичења, чије присталице су били клубови чланови овог савеза, за разлику од клубова из рагбија 15 који су готово век и по одбијали да уведу лигашко такмичење, иако су потајно и они почели испод жита да плаћају своје играче, све до 1995. године су само привидно одржавали

аматеризам у рагбију 15.

Рођење новог модерног спорта био је дуг и болан процес, јер је настанак нове игра резултат једне од највећих подела у британској спортској историји. Али, не само у Британској. Није лако ући у траг коренима велике препирке, и заоштравања односа између рагбија 13 и рагбија 15.

Почетком 30-их година прошлога века, дошло је до избацивања Француске из Купа 5 нација у рагбију 15. Ова одлука је донета због давања новца играчима, али и због непоштовања фер плеја од стране француских играча. У августу 1934. године, формирана је Француска рагби лига федерација и велики број клубова и играча из рагбија 15 је прешао у рагби 13. У наредних 5 година, рагби 13 стиче огромну популарност у Француској поготово на југу земље. То је само још више повећало јаз између два кода. Први велики међународни успех Француска је постигла 1938. године када су "Триколори" крунисани првим Европским шампионима.

Француска је пред сам почетак Другог Светског рата била најјача рагби 13 нација у Европи, савладавши Енглеску и Велс. Други Светски Рат поред великих разарања и жртава, донео је и забрану играња рагбија 13. Ову готово невероватну одлуку донела је нацистичко-колаборационистичка влада Вишијевог режима (*Vichy France*). Одлука је донета 19. децембар 1941. и одмах је ступила на снагу. Сматра се да је одлука донета под директним утицајем појединих чланова Француског рагби Савеза (рагбија 15) . Великог удела у доношењу овакве одлуке имао је Жан Боротра (*Jean Laurent Robert Borotra*) чувени Француски тенисер, двоструки Вимблдонски победник и човек који је од 1924. до 1931. освојио четири грен слем титуле. Он је од августа 1940. до априла 1942. био Генерални комесар за спорт у нацистичко-колаборационистичком режиму и потписао је одлуку којом су укинута сва такмичења рагби лиге, забрањен рад свим рагби 13 клубовима и конфискована сва имовина.

Ничија свећа није горела до зоре, каже наш народ. Тако је

Боротра у новембру 1942. ухапшен од стране Гестапоа, и депортован у радни логор у Немачкој, где је остао све до краја рата 1945. године. Деценијама касније, најчитанији Француски спортски лист Л'Екип (*L'Equipe*) ову скандалозну одлуку окарактерисао је као најсрамнију епизоду у француском спорту 20. века.

Након Другог Светског Рата, 10. јула 1947. потписан је споразум између рагбија 15, рагбија 13 и Француске владе, којим је рагби 13 поново враћен у Француску спортску породицу.

Иако је укинута забрана на играње рагбија 13, ту није био крај сукоба, између рагби лиге и уније. Уследио је спор, који је завршио пред Међународним судом око права на коришћење речи рагби у свом имену. Став суда био је да право на име рагби има само рагби унија (односно рагби 15), док је рагби лиги (рагби 13) то право оспорено. Тако се у Француској од 24. априла 1949. до 26. јуна 1991., рагби лига (рагби 13) звао „ИГРА 13“. (*Jeu a Treize*).

Преузето из књиге “Есеј о првом есеју у Србији” Драгана Павловића. Слика: Википедија.

Погледати исто и страницу –[Историјат рагбија 13 у Србији](#)–.